

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Cautela Confessarii Pro Foro Sacramentali Occasione
Decretorum S. M. Alex. VII. Innoc. XI. Et Alexandri VIII. ...**

Matthaeucci, Augustín

Francofurti Ad Moenum, 1711

Cap. II. Baptismus.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40684

Resp. Negative, juxta decret. Sac. Cong. Conc. apud Fagnan. in 3. ad cap. Clericos de Cleric. non resid. num. 38. Ad dubium: an Parochi tempore pestis teneantur residere in suis Parochialibus, & Sacramenta per se ipsos ministrare Parochianis suis, eo morbo infectis: die 11. Octob. 1576. Sac. Cong. censuit. Parochianos tempore pestis tenere in Parochialibus residere, & tenevi eodem tempore Parochianis suis, peste laborantibus, ministrare Sacramenta ad salutem necessaria Baptismi, & Penitentia; posse tamen ministrare, vel per se, vel per alium. Quae sententia Cong. fuit approbata à Summo Pontifice, etiam in eo, ut possit per alium: dummodò idoneum; ea præcisè ratione, ut Parochus posset audire Confessiones sanorum, quia aliàs eum reformidarent, si viderent ipsum accedere ad pestilentem; & nolent ei confiteri, verentes contagionem; atque etiam ipse Parochus officio hortandi, prædicandi, consolandi omnes suos Parochianos, ulterius, & plenius fungi possit. Hæc apud illum.

CAPUT II.

Baptismus.

1. BAPTISMUS esse primam novæ legis Sacramentum, patet ex Teid. sess. 7. can. 1. de Sac. in gen. Dicitur janua Sacramentorum; quia sine ipso in re suscepto, neque validus, neque licitus est accessus ad alia Sacramenta. *Textus in capit. veniens de presbyt. non baptiz.*

2. Quæritur, quid sit Sacramentum baptisus?

Resp. Est exterior ablutio corporis per aquam naturalem, cum certa verborum forma, à Christo Domino instituta, cum intentione in ministro, saltem faciendi, quod facit Ecclesia. De materia, & forma baptismi, diximus lib. 3. cap. 3. ad prop. 27. n. 74. de Ministro etiam, vide ibi num. 80.

Nota, quod pro tota Ecclesia ordinarius Minister est Papa: pro Diaccesi Episcopus: pro Parochia Parochus.

3. Quæritur, quoruplex sit baptisus?

Resp. Triplex, Fluminis, seu aquæ: Flaminis, seu desiderii: & Sanguinis, seu martyrii. Baptisus Fluminis; jam num. superiori fuit descriptus. Baptisus flaminis est actus perfectæ contritionis, seu dilectionis Dei, cum voto, seu proposito, aut desiderio suscipiendi baptismum aquæ. Baptisus Sanguinis est ablutio animæ, facta proprio Sanguine ob Confessionem fidei Catholica, cum perpessione mortis, à Persecutore illata in odium ipsius fidei. Quæ potest dici definitio Martyrii.

4. Differt baptismus aquæ ab aliis duobus, quia ille est absolutè, & propriè baptismus: est Sacramentum novæ legis: nam constat materia, & forma (in quibus stat essentia Sacramentorum) à Christo institutis; ipse solùm imprimet characterem. Alii duo solùm sunt in supplementum, & defectum baptismi fluminis, cum iste non potest haberi: in cuius virtute remittunt peccatum.

5. Nota, quod adultus non baptizatus, dum rapitur ad martyrium, debet prius baptizari baptismò fluminis, si potest.

(999) 2

6. Bapti-

6. Baptismus Fluminis, alius est Privatus, alius solemnus. Differentia inter solemnem, & Privatum apud Doctores hæc est. I. Quia Solemnis administratur cum caeremoniis, & Ritibus Sacris, de quibus in Rituali Romano: etiamsi ministretur in domibus privatis: ut contingit in baptizandis filiis Regum, & Principum juxta *Clemen. unic. de baptismo*; non sic Privatus, sed propter necessitatem, in eo illi omittuntur. II. Quia Sacerdos, qui est in peccato mortali, & solemniter baptizat, peccat mortaliter, nisi, vel Confessione, vel contritione perfecta se purgaverit, secus, si baptizet private in casu necessitatis S. Thom. 3. par. quest. 63. art. 6. ad 3.

III. In solemnibus necessarius est Patrinus, non sic in privato: quia non reperitur præceptum Ecclesiæ, quod in casu necessitatis, si baptizetur infans, sit adhibendus Patrinus. Verum, si reperjatur præsens, & velit, tamquam Patrinus in illo actu baptismi privati infantem tenere, erit verus Patrinus, & contrahet spirituales cognationem, dirimentem matrimonium contrahendum, ex dicendis de Matrimonio.

7. Nota ex Trid. sess. 24. cap. 2. de ref. matrimonii: quod unus tantum, sive vir, sive mulier, juxta Sacrorum Canonum instituta, vel ad summum unus, & una, baptizatum de baptismo suscipiant; inter quos, ac baptizatum ipsum, & illius Patrem, & Matrem: nec non inter baptizantem, & baptizatum, baptizatique Patrem, & Matrem tantum, Spirituales cognatio contrahatur.

8. Queritur, Petrus, tamquam Patrinus, tenet puerum, jam domi ob periculum mortis baptizatum, dum in Ecclesia suppletur caeremonia; petitur, an contrahat cognationem spirituales.

Resp. Negative, loquendo de cognatione spirituali dirimente matrimonium, sed afficitur illa, quæ impedit, sed non dirimit. Unde observa, quod duplex est cognatio spiritualis: una dirimens matrimonium, postea contrahendum, qua afficitur, qui, ut Patrinus, tenet infantem ad fontem; & alia impediens matrimonium contrahendum, sed non dirimens cap. *contracto de cognat. spirituali*, & cap. *per Catechismum de cognat. spirituali in 6.* qua afficitur, qui tenet puerum jam domi baptizatum, dum caeremonia suppletur in Ecclesia, & loco ipsius ad interrogationes respondet: quæ dicitur cognatio contracta per Catechismum. Et hinc potest contrahere matrimonium cum matre pueri, vel cum ipsa filia, quam tenuit: sed eget dispensatione Episcopi *Clericat. cit. in Jun. 2. quest. citans Bonac. de matrim. impedim. qu. 3. punct. 14. num. 6. & Layman.* Sed plures sentent hujusmodi impedimentum esse a Trid. revocatum: de quo cap. ult.

9. Sed queritur, Petrus Patrinus mittit Paulum, ut suum Privatum tenet, ad tenendum infantem in baptismo, petitur, an Petrus mittens, vel Paulus Procurator, contrahat cognationem spirituales?

Resp. A Petro mittente, contrahitur, constat ex resolutis à Sac. Cong. Conc. Quæ teste Eagnan. in 4. ad cap. *Veniens cognat. spiritual. num. 19.* censuit eam, qui

qui nomine alterius levat infantem de Sacro Fonte non contrahere sibi cognationem spirituales, sed mandanti; maxime quia ad contrahendum cognationem spirituales necesse est, ut Patrinus sit designatus ex Trid. ibid. vel à Parentibus pueri, vel à Parocho, ut in puncto scribunt DD. vide dicta lib. 2. 1. cap. 7. num. 8.

10. Quæritur, Turca ad fidem conversus, adhuc catechumenus, suscipit alienum puerum è baptismali fonte, petitur, an contrahat spirituales cognationem?

Resp. Negativè, Fagn. ubi supra nu. 14. ratio est, quia impedimentum spiritualis cognationis est de jure Ecclesiastico, cui non subiacet ille, qui nondam est baptizatus, cum non sit Ecclesie incorporatus; & hinc sequitur, quod Turca post baptismum possit ducere in uxorem Matrem illius pueri ex cap. Gaudemus de divitiis, Clericat. cit. quæst. 2. cas. 2. in Adajo.

Verùm Parochus illum admittens peccat quia in re gravi operatur contra Sacros Canones, prohibentes non baptizatos, non posse esse Patrinos, cap. in baptismo de consecrat. dist. 4.

11. Quare nota juxta disposita in Sacris Canonibus, Patrinos esse non posse. I. Non baptizatos, ex cap. cit. II. Religiosos cap. non licet, & cap. Monachi de consecrat. 4. dist. III. Mutos, cap. parvuli de consecrat. 4. dist. IV. Maritum, & Uxorem in suscipiendo uno, & eodem baptizando cap. quod autem 30. quæst. 4. ob reverentiam Sacramenti. Quamvis inter hos conjuges, quando admittuntur, non contrahatur spiritualis co-

gnatio, quia per DD. juxta Trid. cit. inter ipsos susceptores nulla cognatio contrahitur.

12. Quæritur, Pater, vel Mater suscipiunt propriam prolem in baptismo, petitur, an contrahant cognationem spirituales ad invicem, & præventur jure petendi debitum?

Resp. Negativè; si necessitate faciant cap. ad limina 3. qu. 1. nam, ut ait Textus: est inculpabile judicandum, quod necessitas intulit. Et cap. si vir. de cognat. spiritual: ubi textus concludit: si ex ignorantia id factum est, eos ignorantia excusare videtur; si ex malitia, eos sua fraus non debet patrocinari. Vide lib. 2. cap. 7. num. 9.

13. Quæritur, Diaconus absente Parocho, infantem ad Ecclesiam delatum baptizat, petitur, an licitè?

Resp. Mortaliter peccat, si extra casum necessitatis, vel sine licentia Episcopi, aut Parochi eum baptizet; ratio est, quia, cum baptizare spectet ad Parochum cap. constat de consec. d. 4. qui sibi usurpat hoc munus, eo invito, violat jus alterius, & operatur contra dispositionem juris; in casu vero necessitatis bene agit.

14. Sed quæritur, an, cum solemniter baptizat, efficiatur irregularis?

Resp. Affirmativè per Text. in cap. si quis de Cleric. non ord. ministr. tenet Gobat. cit. num. 104. & Clericatus; de licentia autem Parochi potest solemniter baptizare.

15. Quæritur, Parochus suspensus à divinis Petrum, extra casum necessitatis, solemniter baptizat, petitur, an incurrat irregularitatem?

Resp. Affirmativè, cap. cum aternus de sent.

de sent. & re iudic. in 6. & cap. cum medicinalis de senten. excom. ibidem ubi: quoniam, si coningeret eos, sic suspensos, divina officia exequi, sicut prius irregularitatem non effugient. Vide Fagn. in 5. Decretal. ad cap. una litera de Cleric. per salt. promot. nu. 23. Ratio est quia per suspensionem eis sunt prohibita, quae ex officio ad illum spectant. Idem dicas, si suspensus ab officio absolvat.

16. Quæritur, an Parochus in baptismo omittens, aut mutans ceremonias, & ritus ab Ecclesia institutos, mortaliter peccet?

Resp. Affirmativè, nisi in casu gravis necessitatis; nam omittere ritus Sacros ab Ecclesia prescriptos, in administratione Sacramentorum, vel Sacrificio, est peccatum contra virtutem Religionis, ex genere suo mortale, nisi parvitas materiae excuset; ratio est, quia multum interest ad Ecclesiam Catholicam unitatem servandam, ritus Ecclesiae in Sacramentorum administratione ubique servari. In baptismo itaque solemniter, nec aqua benedicta, nec alii ritus sunt omittendi; & qui asserit posse sine peccato mortali omitti, & à quovis mutari, damnatur à Trid. sess. 7. can. 13. de Sacramen. in genere, & absolvi non potest. Vide Piafec. prax. p. 2. cap. 3. art. 3. num. 33.

17. Quæritur, Catechumens, bene instructus de fide, & proximè baptizandus, nocte gravi cordis dolore corripitur, solus existit, timens mori, se ipsum baptizat, petitur, an valide?

Resp. Negativè, habetur cap. debitum de baptismo. Ratio est, quia distinctio personalis est necessaria inter ministrum, &

baptizatum; prout exprimitur in baptisimi forma, per hæc pronomina: ego, & te, ac verbis Christi: ite, docete omnes gentes, baptizantes eos, &c. In Verbo ite, intelligitur vos: quæ est una persona; & in ly eos, designatur persona distincta à præcedenti.

18. Quæritur, Parochus senex, Chiragra impeditus, non potest aquam infundere super caput pueri; unde ipso proferente formam, Cappellano commisit, ut puerum abluat, petitur, an baptismus sit validus?

Resp. Negativè, D. Thomas 3. part. quest. 67. art. 6. art. 3. Ratio est, quia talis baptismus est contra institutionem Christi: qui præcepit, ut unus, & idem sit, qui abluat, & formam proferat, ad hoc, ut verificetur actus ille baptizandi, ego te baptizo, qui verificari non potest, quando Parochus dicit: ego te baptizo, & Cappellanus abluat, quia ipse non baptizat, eum aquam non infundat; ex prolatione formæ, & aquæ infusione pendet verificatio propositionis.

Sed quæritur, sint duo Curati in eadem Ecclesia, uterque conetur puerum baptizare, & ambo Stola, & Cilia induiti simul, & eodem tempore formam proferant, & aquam infundant: petitur, an valide?

Resp. Quòd valide baptizent, non est dubium. Pro solutione considera Cebra, D. Thomæ cit. in corp. Si verò uterque diceret, ego te baptizo, in nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, uterque exprimeret suam attentionem, quasi ipse singulariter baptismum conferret; & tunc manifestum est, quòd ille, qui prius verba proferret, daret baptismum.

risimi Sacramentum. Alius vero, quantumcunque jus baptizandi haberet, nil faceret; & si verba pronunciare praesumeret, esset puniendus, tanquam rebaptizator. Si autem simul ambo verba proferrent, aut hominem immergerent, aut aspergerent, essent puniendi de inordinato modo baptizandi, & non de iteratione baptismi: quia uterque intendere, non baptizatum baptizare, & uterque quantum in se est, baptizaret: nec traderent aliud Sacramentum, sed Christus, qui est unus interius baptizans, unum Sacramentum per utrumque conferret. Hæc S. Doctor. Vide Layman. cit. tract. 2. cap. 7. num. 5. & Poncium Theol. disp. quæst. 542.

19. Nota pariter ex eodem S. Doctore ibid. quod si plures eundem simul baptizarent, & dicerent, nos te baptizamus, baptismus foret nullus, quia, ut S. D. ait, extalis forma, nos, &c. exprimitur talis intentio. quæ plures conveniant ad unum baptismum conferendum, quod quidem videtur esse contra rationem ministerii: homo enim non baptizatur, nisi, ut minister Christi, & vicem ejus gerens: unde, sicut unus est Christus, ita oportet esse unum ministrum, qui Christum representet: propter quod signantes Apostolus dicit Ephes. 4. Unus Dominus, Una Fides, Unum Baptisma.

20. Queritur, eodem tempore tres infantes deferuntur ad Ecclesiam baptizandi, Parochus, ut citius se expediat, eos simul plurali locutione baptizat dicendo: ego vos baptizo, &c. petitur, an licitè, & validè.

Resp. Distinguas, vel illis tribus infantibus imminet periculum vitæ, vel non:

si imminet, Parochus plurali locutione vos in eorum baptismo utens, validè, & licitè baptizat: si verò absque tali periculo, vel alia urgentissima causa id fecerit, validè baptizavit, sed non licitè; validè, quia non habetur ex institutione Christi, quod Minister baptismi teneatur ad unum tantum singulis vicibus baptizandum; immò est commune ab Apostolis fuisse unica vice plures baptizatos, Actorum 2. Tum quia, Sacerdos simul potest plures hostias consecrare, ergo, & plures baptizare. Illicitè verò, quia non licet mutare ritum Sacrae Romanae Ecclesiae, quæ prohibet extra periculum mortis infantium, vel absque urgentissima causa, baptizare plures unica vice, ut expressè Rituale Romanum in fine baptismi parvulorum in rubric. rubr.

21. Queritur, Parochus, invito Patre, & Matre baptizavit infantem Judæum, petitur, an validè, & licitè?

Resp. Quod validè, non est dubium, quia puer ille secundum se est capax baptismi, ergo, cum ei conferretur Sacramentum cum debita materia, & forma, & intentione, validè baptizatur; quia ad validum baptismum nil aliud requiritur, quam subjectum capax, applicati materiam, & formam cum debita intentione; & si baptizandus sit adultus, requiritur etiam consensus, seu intentio positiva, & quod velit baptizari, cap. Majores de baptismo. §. Sed adhuc.

Quare difficultas restringitur, an licitè baptizaverit. Pendet solutio ab articulo, an filii Infidelium, invitibus parentibus, possint licitè baptizari. Negant Thomistæ; affirmant Scotistæ. Verum

rùm credo posse per sequentia concordari. Vel filii infidelium sunt adulti, & pervenerunt ad usum rationis, & volunt baptismum: & tunc licitè baptizantur, etiam in vitis parentibus, quia in iis, quæ sunt juris naturalis, & Divini, jam sunt sui juris: sed in casu debent divelli à parentibus, ut vitetur periculum subversionis.

Vel, sunt infantes sine usu rationis: & tunc, eorum parentibus repugnantibus, baptizari non possunt, quia cum sint in patria potestate, non decet eos ab ipsis divellere: nam jugum Christi suave est, & Ecclesia semper abstinuit à tali violentia. Nec decet, ut post baptismum apud parentes remaneant, quia tunc educarentur in infidelitate cum injuria Sacramenti collati, & se componentes ad voluntatem Parentum, postea ejurarent Christianam Religionem.

Verùm, si alter parentum sit fidelis, puer ex hujus consensu baptizari potest, quia id est in favorem filii, & fit consensu illius, qui habet jus in filium. Maximè, si nullum timeatur periculum subversionis: quod esset timendum, si deberet educari sub parente Infideli.

22. Item, si filius sit desperatæ salutis, & morti proximus, baptizari potest; quia ratione mortis tollitur periculum irreverentiæ, & injuriæ fidei susceptæ, quæ timeretur ex educatione sub parentibus Infidelibus. Quòd, si puer in eo statu baptizatus, sanitati restitueretur, esset à parentibus separandus, & Christiano modo educandus; quia, cum per baptismum sit factus Ecclesiæ subditus, ad Ecclesiam spectat ejus saluti consulere. Quemadmodùm, si quis bona fide

putans id sibi licere, puerum infidelem surripiat, & baptizet, tenetur eum christianè educare.

23. Item, baptizari potest puer Infidelis, cujus parentes aliquando fuerant Catholici, & postea in hæresim lapsi sunt; ratio est, quia quamvis lapsi in hæresim, propter Characterem indelebilem baptismi, adhuc si non facti, jure tamen, sunt subditi Ecclesiæ; quæ de ipsorum infidelibus, tamquam filiis subditorum, disponere potest.

24. Item, baptizari potest infans Judæus, in cujus baptismum consentit, avus paternus, quamvis ipsius Patet contradixerit, ut tenet Catena *Offic. Inquisit. part. 2. tit. 1 §. 20. num. 45.* Vide Du-hamel *Theol. Cleric. tom. 3. cap. 2. de baptis.* De la Cruz *de baptis. quest. 3. num. 7.* & tandem D. Thomam 3. *part. quest. 68. artic. 10.*

25. Quæritur, *petit* adultus baptizandus, *quanam* dispositionibus requiratur, *ut baptizetur: quid* Parochus dixerit?

Resp. Dicat, quòd aliæ sunt dispositiones ad validè tantùm recipiendum baptismum cum caractere illius: & aliæ ad validè, & licitè ipsum recipiendum cum fructu, seu gratia sanctificante, & mundante ab Originali, & ab actualibus, si sint. Ad validè tantùm recipiendum, requiritur consensus, seu *positiva* intentio, & voluntas recipiendi baptismum. Ad validè autem, & licitè cum fructu gratiæ recipiendum baptismum, est necessària adducta, item, & quòd credat in Christum: & credat mysteria necessitate modii juxta dicta *lib. 2. cap. 14. § cap. 39.* ac quòd doceat, saltè dolore

lore attritionis supernaturalis, fide divina regulato, de peccatis actualibus commissis ante baptismum, juxta illud Act. 2. *penitentiam agite, & baptizetur unusquisque vestrum in Nomine Jesu Christi.* Vide Text. in cap. *Majores de baptismo.*

26. Quæritur, *Puella Turca, capta in bello, donatur nobili famina: nondum baptizata infirmatur, in infirmitate incidit in phrenesim, à qua nullo remedio per Medicos, & Domine diligentia potest liberari, Medicus pronunciat, statim morituram; petitur, an possit baptizari?*

Resp. Vel puella adhuc non pervenit ad usum rationis, & tunc baptizanda est, ut consequatur vitam æternam, quemadmodum alii parvuli baptizantur: vel ad usum rationis pervenit, & tunc est observandum, an antea petierit baptismum; & tunc est baptizanda ex d. cap. *Majores §. item quæritur.* Quod, si ante phrenesim ostendisset aliquam inclinationem ad fidem Christi, libenter ejus explicationem audiens, & signa non levia voluntatis suæ dedisset ad illam amplectendam, & baptismum suscipiendum, esset baptizanda sub conditione, *si es capax hujus Sacramenti.*

27. Quemadmodum etiam sub conditione, *si non es baptizatus,* sunt baptizandi illi expositi, de quibus dubitatur, an sint baptizati: & quod si quis prudenter dubitat, an aliquid essentiale in baptizando omiserit, debet cum ea conditione repetere.

28. Quæritur, *qua ratione baptismus sit necessarius ad salutem?*

Resp. Est ita necessarius ex Trid. sess. 6. *Matthæucci Catecha Confess.*

cap. 4. ut post promulgatum Evangelium sine eo, aut ejus voto, non contingat justificatio; nec quis salvari possit, juxta illud, *nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in Regnum Dei:* & propterea dicitur necessarius necessitate medii omnibus hominibus, vel in re, vel in voto susceptus. Unde Theologi, & Casuiste distinguunt duplicem necessitatem medii, & præcepti; necessitate medii necessarium, dicitur illud medium, quod, seu ex ignorantia, seu impotentia, prætermisso nonquit salus obtineri: & id ex vi medii sic instituti; necessarium autem necessitate solius præcepti est, quod, etsi adhiberi per se loquendo debeat, ejus tamen prætermissio, orta ex inculpabili oblivione, ignorantia, vel impotentia, non impedit consecutionem salutis: Exemplifico in necessario necessitate præcepti; si quis verè impotens ad restituendum, non restituat, modò habeat voluntatem restituendi, dum poterit, adhuc, si cætera concurrant, salvabitur: in necessario autem necessitate medii, non sic contingit per dicta *lib. 2. cap. 14. num. 6.*

CAPUT III.

Confirmatio.

SACRAMENTUM Confirmationis est secundum in ordine, statuto per Trid. *ubi supra,* & Florentinum in decreto *Eugenii.* Describi solet, est Sacramentum, quo homo viator baptizatus inungitur in fronte ab Episcopo cum chrismate, sub præscripta verbo-
(Rrrr) rur